

Fra:

Foreningen Jysk Børneforsorg/Fredehjem

Formand Jens Maibom Pedersen
Generalsekretær Poul Erik Clausen

Til:

Aarhus Kommune

Magistratsafdelingen for Sociale forhold og Beskæftigelse
Høringssvar vedr. MSB Omstillingsplan

Indhold i høringssvaret

1. Indledning – økonomisk situation, forebyggelse og civilsamfundets rolle
2. Hjemtagning – behov for dialog og samarbejde før beslutning
3. Civilsamfundet og de selvejende tilbud – faglighed, fleksibilitet og økonomisk bæredygtighed
4. Driftsoverenskomster og overhead – behov for mere retvisende økonomiske sammenligninger
5. Konkrete samarbejdsmuligheder i omstillingsplanen
6. Afslutning – invitation til dialog og partnerskab

Høringssvar vedr. Omstillingsplan for socialområdet 2026

Non-profit- og paraplyorganisationen Jysk Børneforsorg/Fredehjem (JBF) er en forening, der står bag en række selvejende sociale tilbud i Aarhus og resten af landet. Vi takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Aarhus Kommune står over for en vanskelig økonomisk situation på socialområdet, og vi anerkender, at et stigende antal borgere har brug for hjælp. Det skyldes blandt andet den demografiske udvikling og et markant stigende indbyggertal i Aarhus år for år. Når flere borgere får behov for støtte, lægger det et naturligt pres på den kommunale økonomi. Det har vi forståelse for.

Samtidig må vi udtrykke alvorlig bekymring for, at **flere af de foreslåede besparelser i særlig grad rammer nogle af de mest sårbare borgere** – børn, unge og mennesker med handicap – som i forvejen har meget få alternativer. En betydelig del af forslagene vedrører desuden **forebyggende indsatser**. Når disse reduceres, risikerer kommunen, at problemer vokser og **senere kræver langt mere indgribende og omkostningstunge løsninger**. Vi er derfor i tvivl om, hvorvidt de forventede besparelser i tilstrækkelig grad indregner de følgeomkostninger, der kan opstå på længere sigt – både menneskeligt og økonomisk.

Udviklingen peger samtidig på en mere grundlæggende udfordring i vores velfærdsmodel: Hvis alle løsninger skal udvikles, drives og styres centralt i kommunen, vil systemet blive stadig dyrere og sværere at få til at hænge sammen. **Vi opfordrer derfor til at tænke velfærden mere åbent og i**

højere grad bringe civilsamfundet i spil. Ikke alle opgaver behøver at blive løst i kommunalt regi. Selvejende institutioner og civilsamfundsorganisationer kan ofte levere fleksible og relationelle indsatser, der både er fagligt stærke og økonomisk bæredygtige.

! I den forbindelse er det vigtigt at understrege **forskellen mellem selvejende og private tilbud.**

Selvejende institutioner er nonprofit med et socialt formål, hvor eventuelle overskud geninvesteres i tilbuddene og i udviklingen af nye løsninger for borgerne. De er en del af civilsamfundet og arbejder tæt sammen med både frivillige, fonde og lokale fællesskaber. Private tilbud drives derimod på markedsvilkår og med profit som en del af forretningsmodellen. **!**

I mange tilfælde kan selvejende tilbud levere indsatser på niveau med eller under kommunale takster – samtidig med at kommunen undgår etableringsudgifter, driftsrisici og binding af egen kapacitet. Det giver en fleksibilitet i kapacitetsstyringen, som kan være en fordel i en tid med store udsving i behovet på socialområdet.

Hvis Aarhus Kommune ønsker både økonomisk bæredygtighed og høj kvalitet i indsatserne, kan der være store fordele ved i højere grad at samarbejde med selvejende aktører og civilsamfundsorganisationer, som allerede har erfaring, faglighed og lokale partnerskaber. I mange tilfælde er det både billigere og mere bæredygtigt at bygge videre på eksisterende tilbud end at etablere nye kommunale løsninger fra bunden.

Aarhus Kommune behøver ikke vælge mellem fuld kommunal drift og eksterne køb.

Partnerskaber med selvejende aktører kan være en tredje vej, hvor kommunen bevarer styring og kvalitet, samtidig med at civilsamfundets fleksibilitet, specialisering og innovationskraft bringes i spil i langsigtede løsninger.

Derudover har vi i vores egen forening en række konkrete eksempler på, hvordan vi har fået stærke samarbejder op at stå mellem fagprofessionelle medarbejdere og frivillige kræfter. Den kombination skaber både kvalitet, relationel styrke og økonomisk bæredygtighed – noget kommunen ikke uden videre kan hjemtage eller kopiere.

Vi har allerede gode samarbejder med Aarhus Kommune på dette område, og vi deler gerne disse erfaringer i dialog med jer.

OBS: Driftsoverenskomster og overhead – behov for mere retvisende sammenligninger

I dialogen om hjemtagning og økonomi oplever vi ofte, at **sammenligninger mellem kommunale og selvejende tilbud ikke altid er fuldt retvisende.**

Mange selvejende institutioner arbejder under driftsoverenskomster med kommunen, hvor der indgår et betydeligt kommunalt administrations- eller overheadbidrag. Dette bidrag indgår i institutionernes takster og kan derfor få de selvejende tilbud til at fremstå dyrere, end de reelt er, når der sammenlignes med kommunale tilbud.

Det kan skabe et skævt billede af, hvad borgerne faktisk får for pengene, og gør det vanskeligere at foretage reelle økonomiske sammenligninger mellem kommunal drift og selvejende tilbud.

Vi vil derfor opfordre til, at Aarhus Kommune i forbindelse med den igangværende omstilling også ser på, hvordan driftsoverenskomster og overheadstrukturer påvirker takstniveauerne. **Det kunne eksempelvis ske gennem en model, hvor overhead i højere grad afspejler de faktiske administrative ydelser, der leveres.**

En sådan gennemgang kan bidrage til mere gennemsigtige og retvisende sammenligninger mellem kommunale og selvejende tilbud – og samtidig understøtte et mere ligeværdigt samarbejde mellem kommunen og civilsamfundets aktører.

Konkrete samarbejdsmuligheder

Vi ønsker aktivt at bidrage til løsninger og peger bl.a. på følgende muligheder, hvor vi har taget udgangspunkt i Omstillingsplanen:

Holmstrupgård – specialiseret behandling for selvskade og spiseforstyrrelser

I omstillingsplanen indgår flere forslag, der berører Holmstrupgård – en selvejende institution under JBF. Dels foreslås en ændring af lovgrundlaget for dagtilbud på Holmstrupgård og de tilknyttede tilbud Enggården og Folden (s. 14 i Omstillingsplanen), dels foreslås det at hjemtage behandling af selvskade og spiseforstyrrelser, som kommunen i dag blandt andet køber hos FoSS under Holmstrupgård (s. 18).

Holmstrupgård har gennem mange år opbygget en højt specialiseret faglighed på dette område. Hvis kommunen ønsker at udvikle nye tilbud eller hjemtage behandlingen, vil vi opfordre til, at man samtidig undersøger mulighederne for samarbejde med aktører, der allerede har specialiserede kompetencer – eksempelvis i samarbejde med Holmstrupgård.

En model, hvor kommunen udvikler tilbud i partnerskab med en eksisterende aktør, kan sikre høj faglig kvalitet fra start, reducere implementeringsrisici og samtidig være økonomisk konkurrencedygtig med kommunale løsninger.

JBF har desuden igangsat flere samarbejder med Region Midtjylland, som viser, hvordan partnerskaber mellem civilsamfund, region og kommune kan styrke både kvalitet og effektivitet i indsatsen. De erfaringer bringer vi meget gerne i spil i dialogen om fremtidige løsninger på området. Erfaringerne fra disse samarbejder viser, at partnerskaber mellem civilsamfund, region og kommune kan skabe specialiserede tilbud med høj faglig kvalitet uden, at kommunen selv skal opbygge nye organisationer fra bunden.

(Holmstrupgård sender også et individuelt høringssvar, som vi gerne vil henvise til for uddybende information).

HUSRUM – civilsamfundsindsats med stor effekt for udsatte unge

I omstillingsplanen foreslås det at halvere tilskuddet til JBFs frivilligbårne tilbud for ensomme unge, HUSRUM Aarhus, fra 437.000 kr. til ca. 218.500 kr. med henvisning til, at ca. 40 % af de unge henvises via kommunen (s. 39 i Omstillingsplanen). Vi finder dette beslutningsgrundlag utilstrækkeligt. Nye data fra HUSRUMs årsrapport 2025 viser, at 63,3 % af de nye unge i 2025 blev henvist via en kommunal kontaktperson, og at hele 85 % af deltagerne har en aktiv kommunal indsats. HUSRUM fungerer dermed i høj grad som et supplement til kommunens egne indsatser for sårbare unge.

Samtidig finansierer det kommunale tilskud det organisatoriske fundament for tilbuddet – herunder koordinering, frivilligledelse, supervision og samarbejde med kommunale aktører – mens aktiviteter, projekter og udvikling i høj grad finansieres gennem fondsmidler og donationer, som HUSRUM selv hjemtager. I 2025 bidrog frivillige desuden med mindst 3.500 timer i tilbuddet. Efter vores vurdering undervurderer omstillingsplanen dermed både tilbuddets reelle kommunale tilknytning og den samlede værdi, som civilsamfundsindsatsen bidrager med i Aarhus Kommune.

(HUSRUM sender også et individuelt høringssvar, som vi gerne vil henvise til for uddybende information).

Ude-Bo – erfaring med aktivitetstilbud og kollegielignende løsninger for unge

Det selvejende tilbud Ude-Bo (under JBF) arbejder med unge og unge voksne (18–30 år) med psykiske og sociale udfordringer i overgangen til selvstændigt voksenliv. I omstillingsplanen foreslås bl.a. etablering af et beskæftigelses- og aktivitetstilbud til unge med autismespektrumforstyrrelser (side 14) samt et kollegium til tidligere anbragte unge (side 18). Begge indsatser ligger tæt op ad de målgrupper og erfaringer, som Ude-Bo allerede arbejder med, bl.a. gennem tidligere dagbeskæftigelsestilbud (HIT-linjen) og erfaring med kollegielignende løsninger for unge i overgang til voksenlivet.

Ude-Bo har allerede været i dialog med Aarhus Kommune (Jeanette Schjællerup, myndighedschef for Ungecenter Rådgivning og Visitation) om et muligt tilbud til målgruppen på side 14. Vi opfordrer derfor til, at kommunen undersøger mulighederne for samarbejde med eksisterende aktører som Ude-Bo frem for at etablere nye tilbud fra bunden. Ude-Bo arbejder desuden tæt sammen med JBFs frivilligbårne tilbud HUSRUM om at hjælpe unge ind i fællesskaber, der kan forebygge ensomhed og mistrivsel.

(Ude-Bo sender også et individuelt høringssvar, som vi gerne vil henvise til for uddybende information).

ElevKollegiet – erfaring med botilbud og overgang til voksenlivet

ElevKollegiet i Lystrup er et selvejende, socialpædagogisk botilbud (under JBF) for unge med psykiske og sociale udfordringer i overgangen til selvstændigt voksenliv. Flere forslag i omstillingsplanen ligger tæt op ad de indsatser, som ElevKollegiet allerede tilbyder. Det gælder bl.a. etablering af beskæftigelses- og aktivitetstilbud til unge med autismespektrumforstyrrelser (side 14 i Omstillingsplanen), et nyt ungehjem for unge med psykiske og sociale udfordringer (side 15) samt et kollegium til tidligere anbragte unge (side 18).

ElevKollegiet har mange års erfaring med netop disse målgrupper og kan tilbyde etablerede faglige miljøer, fleksible forløb og takster på niveau med eller under kommunens egne tilbud – uden etableringsudgifter eller økonomisk risiko ved tomme pladser. Derudover arbejder ElevKollegiet på helhedsorienterede løsninger, hvor bolig, uddannelse og beskæftigelse kombineres, bl.a. gennem dialog med kommunen om STU- og beskæftigelsesforløb. ElevKollegiet er derfor en oplagt samarbejdspartner i udviklingen af flere af de foreslåede indsatser.

(ElevKollegiet sender også et individuelt høringssvar, som vi gerne vil henvise til for uddybende information).

Ellengårdens Familiehjem – forebyggelse frem for anbringelse

Ellengårdens Familiehjem er en selvejende institution under JBF, der hjælper enlige kvinder med børn ud af hjemløshed (§110) og arbejder forebyggende med familieanbringelser efter Barnets Lov §32.

Vi er bekymrede over forslag i omstillingsplanen, der reducerer eller afvikler forebyggende indsatser på børne- og familieområdet. Erfaringen viser, at tidlige og helhedsorienterede indsatser ofte kan forhindre anbringelser af børn, hvilket både er mindre indgribende for familien og væsentligt billigere samfundsøkonomisk. En anbringelse koster typisk mellem 2.000 og 3.800 kr. pr. døgn, mens forebyggende familieindsatser er midlertidige og markant billigere. Hvis de forebyggende trin før en anbringelse fjernes, risikerer man både større menneskelige omkostninger og højere udgifter på længere sigt. Vi vil derfor opfordre til, at eksisterende forebyggende tilbud og samarbejder med selvejende aktører fastholdes og udvikles i partnerskab med kommunen.

(Ellengårdens Familiehjem sender også et individuelt hørings svar, som vi gerne vil henvise til for uddybende information).

Fællesskabet Glad – fællesskaber for unge og voksne med udviklingshandicap

Selvom vores frivilligbårne tilbud Fællesskabet Glad ikke selv modtager driftsstøtte fra Aarhus Kommune, finder vi det vigtigt at bidrage til høringen på baggrund af vores mangeårige erfaring med målgruppen.

Vi finder det bekymrende, at omstillingsplanen blandt andet lægger op til reduktioner i ferietilbud til mennesker med handicap (s. 70 i planen). Netop fritids- og fællesskabsaktiviteter spiller en central rolle for trivsel og livskvalitet for denne målgruppe. Fællesskabet Glad er et frivilligdrevet fællesskabstilbud for unge og voksne med udviklingshandicap, hvor sociale aktiviteter og relationer er med til at forebygge ensomhed og styrke deltageres livskvalitet.

I omstillingsplanen anerkendes det samtidig selv, at reduktion af fællesskabsorienterede tilbud kan få konsekvenser for borgernes trivsel – eksempelvis fremgår det i forbindelse med forslag 4.10 om afvikling af samværstilbuddet SORAS, at en lukning kan føre til øget ensomhed og isolation. Samtidig lægges der i forslag 3.7 vægt på, at flere borgere skal kunne bevæge sig mod mindre indgribende støtteformer, mens forslag 4.20 peger på reduktioner i aktiviteter og ledsagelse. Netop i sådanne situationer bliver civilsamfundsbaseerede fællesskaber afgørende. Fællesskabet Glad viser, hvordan frivillige fællesskaber – ofte med relativt få midler – kan skabe stabile sociale netværk og bidrage til at forebygge mistrivsel og senere behov for mere indgribende indsatser.

(Fællesskabet Glad sender også et individuelt hørings svar, som vi gerne vil henvise til for uddybende information).

Vi vil gerne sætte os ved bordet sammen med jer

Vi ønsker at indgå i en konkret dialog med jer om:

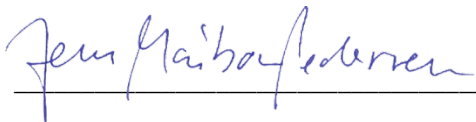
- Partnerskabsmodeller frem for fuld hjemtagning
- Udvidelse af eksisterende kapacitet frem for nyetablering
- Effektmåling og dokumentation
- Konkrete effektiviseringsforslag
- Mobilisering af frivillighed i samspil med fagprofessionelle

- Dialog om rammerne for driftsoverenskomster og mere gennemsigtige økonomiske sammenligninger

Vi mener, at Aarhus Kommune kan opnå økonomisk balance samtidig med, at kvalitet, mangfoldighed og menneskelig værdighed fastholdes.

JBF står klar til at bidrage aktivt og konstruktivt.

På vegne af foreningen

Jens Maibom Pedersen
Formand

Poul Erik Clausen
Generalsekretær